

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. prawa pracy RDS
z dnia 30 czerwca 2021 r.

Forma posiedzenia: wideokonferencja.

Przewodniczący: Henryk Nakonieczny, Przewodniczący Zespołu RDS ds. prawa pracy.

Uczestnicy posiedzenia: członkowie Zespołu ds. prawa pracy RDS, pozostali zaproszeni goście i eksperci.

Przyjęto następujący porządek obrad:

1. Dyskusja dotycząca praktycznych wniosków wynikających z Ekspertyzy dotyczącej BHP dla osób niebędących pracownikami autorstwa: dr hab. Iwona Sierocka, dr hab. Teresy Wyki oraz prof. Andrzeja Mariana Świątkowskiego – referat wstępny Barbara Surdykowska (NSZZ „Solidarność”).
2. Projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* – referuje Minister Rozwoju, Pracy i Technologii
 - dyskusja oraz próba wypracowania wspólnego stanowiska strony pracowników i strony pracodawców Rady w sprawie przedmiotowego projektu.
3. Poselski projektu ustawy *o zmianie ustawy – o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw* – przedstawia przedstawiciel wnioskodawców
 - dyskusja oraz próba wypracowania wspólnego stanowiska zespołu w sprawie przedmiotowego projektu.

4. Poselski projektu ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks pracy w celu wprowadzenia równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów* – przedstawia przedstawiciel wnioskodawców
 - dyskusja oraz próba wypracowania wspólnego stanowiska zespołu w sprawie przedmiotowego projektu.
5. Sprawy różne.

Ad 1.

Pan Henryk Nakonieczny, Przewodniczący Zespołu przywitał członków Zespołu i zebranych gości, a następnie przeszedł do omówienia porządku obrad posiedzenia.

Barbara Surdykowska, Ekspert NSZZ „Solidarność” przedstawiła kwestie związane z przeprowadzoną na wniosek zespołu Ekspertyzą dotyczącą BHP dla osób niebędących pracownikami autorstwa: dr hab. Iwona Sierocka, dr hab. Teresy Wyki oraz prof. Andrzeja Mariana Świątkowskiego. Rozpoczęła dyskusję (Prezentacja – załącznik) dotyczącą wniosków wpływających z przeprowadzonej ekspertyzy, odnosząc się do ocen NSZZ „Solidarność” w tym zakresie. Na początku przypomniała przyczyny powstania omawianej ekspertyzy, która dotyczyła zakresu podmiotowego rozporządzeń w zakresie BHP. Ocena art. 304 KP w kontekście wiążących Polskę zobowiązań międzynarodowych (Dyrektywa ramowa BHP), jak również aspekty związane z prawem międzynarodowym oraz normami zawartymi w Konstytucji RP. Zaprezentowała głosy wyrażone w literaturze, podkreślając, że wielu autorów zwraca uwagę na to, że są wątpliwości w sferze praktycznej, jak również w doktrynie prawa w zakresie art. 304. Przedstawiła przykłady oraz najważniejsze elementy zawarte w art. 304 KP np. § 3. Obowiązki określone w art. 207 § 2 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorców niebędących pracodawcami, organizujących pracę wykonywaną przez osoby fizyczne: 1) na innej podstawie niż stosunek pracy; 2) prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą, zaznaczając wątpliwości w tym zakresie.

Omówiła problemy w kontekście pojęć, które są używane w art. 304 we wskazanych paragrafach na przykładzie pojęcia „przedsiębiorcy”, które budzi wątpliwości. Przedstawiła skargę KK NSZZ „Solidarność” związaną z „umową o pomocy przy zbiorach”. W dalszej wypowiedzi przedstawiła te elementy, które w ocenie NSZZ Solidarność wymagają zmian legislacyjnych, w oparciu o wnioski autorów Ekspertyzy.

Następnie omówiła prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, w tym problem kosztów „przenoszonych” na osoby niebędące pracownikami (np. badania lekarskie, szkolenia, koszty środków ochrony indywidualnej i zbiorowej) (art. 207 § 2 (1) k.p.).

Zwróciła również uwagę na kwestię art. 220 Kodeksu Karnego i potrzebę zmiany pojęcia „pracownika” na „osobę wykonującą pracę zarobkową”.

Pani Izabela Waga, Wicedyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli, Państwowa Inspekcja Pracy powiedziała, że PIP napotyka szereg trudności w egzekwowaniu obowiązku zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Obecne zapisy Kodeksu Pracy pozwalają na egzekwowanie prawa w stosunkach pracy cywilno-prawnej, czy między przedsiębiorcami. Oficjalne stanowisko, jeżeli zajdzie taka potrzeba może zostać przedstawione.

Pan Andrzej Kruchta, NSZZ „Solidarność” zaproponował zakończenie prac Zespołu wypracowaniem stanowiska strony pracowników i strony pracodawców w omawianej kwestii.

Pani Katarzyna Lorenz, BCC zwróciła uwagę na kierunek rozwiązań i pewne wątpliwości, które wymagają doprecyzowania. Wyraziła wolę współpracy w tym zakresie. Zwróciła uwagę na potrzebę analizy wpływu proponowanych przepisów na prawodawstwo.

Pan Przewodniczący Henryk Nakonieczny, NSZZ „Solidarność” wyraził nadzieję, że uda się wypracować stanowisko całego zespołu.

Pan Paweł Śmigalski, OPZZ zgodził się z kwestiami przedstawionym przez Panią Barbarę Surdykowską. Poprosił stronę rządową o ustosunkowanie się do wspomnianej potrzeby zmiany pojęcia „pracownika” na „osobę wykonującą pracę zarobkową”.

Pani Iwona Michalek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii podkreśliła, że strona rządowa z wieloma kwestiami się zgadza, jednak nie wszystkimi. Zaznaczyła, że czeka na wypracowane stanowisko strony społecznej Zespołu problemowego.

Pani Anita Gwarek Dyrektor Departamentu Prawa Pracy, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii powiedziała, że Ministerstwo przeanalizowało Ekspertyzę dotyczącą BHP dla osób niebędących pracownikami autorstwa: dr hab. Iwona Sierocka, dr hab. Teresy Wyki oraz prof. Andrzeja Mariana Świątkowskiego i pewne kwestie budzą wątpliwości oraz wymagają pogłębionej analizy. Powiedziała, że w kontekście art. 304 KP można dyskutować nad ewentualnymi propozycjami zmian, jednocześnie podkreśliła, że artykuł ten w obecnym kształcie wychodzi naprzeciw potrzebom w tym zakresie.

Pani Barbara Surdykowska, Ekspert NSZZ „Solidarność” odpowiedziała, że podmiot wykonujący pracę wymagał będzie określenia definicji. Odnosząc się do zaprezentowanej

prezentacji, zaznaczyła, że art. 304 budzi szereg problemów związanych z jego interpretacją, dlatego też wymaga doprecyzowania.

Pan Przewodniczący Henryk Nakonieczny, NSZZ „Solidarność” przypomniał, że Rada Dialogu Społecznego jest forum trójstronnej współpracy. Intencją prac zespołu powinno być wypracowanie wspólnego stanowiska trzech stron dialogu. Zwrócił uwagę, że do tej pory żadna ze stron nie zgłosiła wątpliwości w zakresie wniosków wpływających z przedstawionej Ekspertyzy. Wnioski przedstawiają m.in., że prawo jest nieprecyzyjne i wymaga uszczegółowienia w omawianym zakresie.

Strona pracodawców zaproponowała do końca lipca 2021 przygotowanie stanowiska strony w tej sprawie.

Strona rządowa, jak również Państwowa Inspekcja Pracy odniesie się do zaprezentowanych wniosków i przygotuje ewentualne propozycje zmian rozwiązań w tym zakresie.

Ad 2.

Minister Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii omówiła projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Projekt umożliwi pracodawcom prowadzenie prewencyjnych, wyrywkowych kontroli na obecność alkoholu oraz środków działających podobnie do alkoholu, oraz zasady przeprowadzania takich kontroli. Poprosiła o opinie strony społecznej do przedstawionych propozycji.

Pan Andrzej Kruchta, NSZZ „Solidarność” powiedział, że NSZZ Solidarność popiera potrzebę regulacji w tym zakresie, ale ma uwagi do konkretnych zapisów projektu ustawy. Jednocześnie podkreślił, że celem zmian powinno być bezpieczeństwo pracowników, by pracodawcy nie nadużywali nowych uprawnień.

Pani Anna Reda - Ciszewska, Ekspert NSZZ „Solidarność” przedstawiła kilka szczegółowych uwag NSZZ Solidarność do projektu. Wątpliwości dotyczące miejsca umieszczenia omawianych regulacji. Projektowane przepisy powinny znaleźć się w dziale 10 Kodeksu Pracy. Odniosła się również do budzącej wątpliwości terminologii – „jak środki działające podobnie do alkoholu”. Szczegółowe uwagi zostały zawarte w decyzji Prezydium Komisji Krajowej, która zostanie przekazana pozostałym parterom społecznym.

Pan Jakub Retyk, Ekspert FZZ zwrócił uwagę, że w projekcie ustawy w sposób ogólny zostały ujęte przesłanki dotyczące badania pracownika, jak również brakuje przepisów dotyczących możliwości odwołania od badania.

Pani Katarzyna Siemienkiewicz, Pracodawcy RP powiedziała, że uwagi Pracodawców RP zostały przekazane już do Ministerstwa oraz są zamieszczone na stronie organizacji. Omówiła szczegółowo kilka uwag.

Pan Paweł Śmigielski, OPZZ podkreślił konieczność wprowadzenia jasnych, uzasadnionych, sprawiedliwych i rozsądnych przepisów w tym zakresie. Szczegółowe uwagi OPZZ zostaną przekazane do Ministerstwa.

Pani Karolina Kot, Ekspert Konfederacji Lewiatan zgłosiła kilka szczegółowych uwag do projektu. Zaznaczyła, że organizacja pozytywnie ocenia projekt, a uwagi dotyczą głównie kwestii technicznych.

Pan Jakub Retyk, Ekspert FZZ zaznaczył, że należy się zastanowić nad tym, co z osobami, które przejawiają objawy uzależnienia od alkoholu.

Pan Łukasz Banasiuk, Ekspert OPZZ zapytał o etap prac legislacyjnych oraz o potrzebę doprecyzowania kwestii związanymi z dopalaczami.

Minister Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii podziękowała parterom społecznym za pozytywne przyjęcie prezentowanego projektu ustawy. Strona rządowa odniesie się do przekazanych uwag.

Pani Anita Gwarek Dyrektor Departamentu Prawa Pracy, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii powiedziała, że projekt ustawy jest na etapie konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych. Odpowiedziała, że dana dotycząca trzeźwości jest daną dotyczącą zdrowia, dlatego też znalazła się w części dotyczącej innych kwestii związanych np. z monitoringiem. Odniosła się do pytań w zakresie terminologii oraz do zakresu podmiotowego ustawy. Powiedziała, że też trudno wskazać czas, w którym miałyby być przeprowadzona kontrola, w sytuacji kiedy ta kontrola ma mieć charakter wyrywkowy. Strona rządowa przyjrzy się kwestii niespójności związanej z twierdzeniem –„stwierdzenie obecności po użyciu alkoholu, czy w stanie nietrzeźwości”, na którą zwracali uwagę partnerzy społeczni i powiedziała, że nie jest to proste, aby ująć to w sposób niebudzący wątpliwości.

Pani Justyna Mitrowska, Główny Specjalista w Departamencie Prawa Pracy, MRPiT powiedziała, że projekt był uzgadniany na roboczo z UODO – chodzi o możliwość pozyskania przez pracodawcę, jak najmniejszej ilości danych osobowych, które pozwolą na wypełnienie obowiązków służbowych. Z rozpoznania rynku przez stronę rządową wynika, że na rynku obecne są jedynie takie urządzenia, które pozwalają wykryć stężenie alkoholu na poziomie powyżej 0.2 promila.

Pan Przewodniczący Henryk Nakonieczny, NSZZ „Solidarność” powiedział, Zespół w tym momencie nie podejmie próby wypracowania wspólnego stanowiska strony społecznej, ponieważ każda organizacja przekaze swoje opinie. Strona społeczna zgadza się, co do konieczności wprowadzenia regulacji w tym zakresie. Zapytał o czas przeprowadzenia kontroli i ewentualne podejrzenie spożywania alkoholu w pracy, do jakiego czasu można skontrolować ten fakt. Zaznaczył, że powinien on być określony bardziej precyzyjnie.

Minister Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii odpowiedziała, że pracodawca nie może kontrolować pracownika w czasie wolnym od pracy.

Pan Przewodniczący Henryk Nakonieczny, NSZZ „Solidarność” nawiązał, że pytanie ma związek z nękaniami pracowników i działaczy związkowych. Powinno zostać określone miejsce oraz związek przyczynowo - skutkowy.

Pani Anita Gwarek Dyrektorka Departamentu Prawa Pracy, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii odpowiedziała, że w przypadkach nękania pracowników poza godzinami ich pracy powinna być wzywana policja. Podkreśliła, że wrywkowa kontrola trzeźwości to inna sytuacja, kiedy zachodzi uzasadnione podejrzenie spożywania alkoholu w pracy. Poprosiła Pana Przewodniczącego o przedstawienie propozycji w tym zakresie.

Ad 4.

Pani Urszula Paślawska, Posłanka na Sejm RP, PSL zaprezentowała poselski projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks pracy w celu wprowadzenia równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów*, który wprowadza urlop rodzinny wspierający rodziny, jak również jest inwestycją w rynek pracy. Przypomniała programy społeczne, które wspierały politykę społeczną. Przygotowane rozwiązanie odnosi się do możliwości wzięcia urlopu rodzinnego, dzielonego, który maksymalnie może wynosić 12 miesięcy. Projekt wspiera państwo, poprzez odciążenie go w opiece nad osobami starszymi. Wspiera osoby starsze oraz te osoby, które wymagają opieki i ich bliskich. Uzasadniła potrzebę wprowadzenia regulacji w tym zakresie powołując się m.in. na dane GUS.

Pani Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej powiedziała, że strona rządowa dostrzega problem w tym zakresie, jednak projekt przedstawia zbyt daleko idące rozwiązania. Powiedziała, że 12 miesięczny urlop w stosunku do dzisiejszych regulacji jest dużym kosztem dla budżetu państwa. Zaznaczyła, że ocena skutków finansowych zaproponowanych regulacji jest nierealistyczna. Zapytała, co w przypadku, jeżeli po wykorzystaniu omawianego urlopu zajdzie ponowna potrzeba opieki nad chorym.

Pan Andrzej Kuchta, NSZZ „Solidarność” powiedział, że w imieniu NSZZ „Solidarność” popiera kierunek zaproponowanych zmian. Projekt wychodzi naprzeciw oczekiwaniom pracowników. Trudno ocenić projekt całościowo, ponieważ nie ma projektu wykonawczego, rozporządzenia.

Pani Minister Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii wyjaśniła, że obecnie w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii prowadzone są prace analityczne w zakresie wdrożenia do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego z dn. 20.06.2019 r. w sprawie równowagi pomiędzy życiem zawodowym, a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej Dyrektywę Rady z 2010 r. W ramach jej wdrożenia rozważane są kolejne rozwiązania związane właśnie z omawianymi urlopami, polegające na umożliwieniu pracownikowi dostosowanie jego organizacji do różnych sytuacji związanych z opieką nad członkami rodziny. Podsumowując powiedziała, że w tym obszarze strona rządowa pracuje nad różnymi rozwiązaniami.

Pani Anna Reda – Ciszewska, Ekspert NSZZ Solidarność w swojej wypowiedzi odniosła się do założeń wspomnianej Dyrektywy w kontekście zmian zaproponowanych w przedstawionym projekcie. Zwróciła uwagę na zakres podmiotowy omawianego projektu, zaznaczając, że jest bardzo obszerny.

Pani Katarzyna Lorenz, BCC zwróciła uwagę na problem braku pracowników na rynku pracy. Powiedziała, że w projekcie warto zwrócić uwagę na rozwiązania w zakresie elastyczności i połączenia z pracą zdalną. Natomiast niepokój budzi możliwa skala nadużyć. Należy mocniej zaakcentować rolę pracodawców, jednak pogratulowała pomysłu.

Pani Urszula Pasławska, Posłanka na Sejm RP, PSL podziękowała za wszystkie uwagi i zrozumienie problemu. Odpowiedziała na zadane pytania. Proponowane rozwiązania mają dotyczyć nagłych, incydentalnych sytuacji i mają zapewnić wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Przypomniała korzyści wynikające z zaproponowanych zmian.

Pan Przewodniczący Henryk Nakonieczny, NSZZ „Solidarność” podsumowując dyskusję powiedział, że wypracowanie wspólnego stanowiska Zespołu jest niemożliwe ze względu na różnice zdań.

Ad. 3

Pani Wanda Nowicka, Posłanka na Sejm RP, SLD przedstawiała poselski projektu ustawy *o zmianie ustawy – o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw.*

Powiedziała, że projekt ustawy ma na celu przyspieszyć prace nad wdrożeniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego z dn. 20.06.2019 r. w sprawie równowagi pomiędzy życiem zawodowym, a prywatnym rodziców i opiekunów. Ponadto celem projektu jest zwiększenie udziału kobiet na rynku pracy. Przedstawiła dane statystyczne dotyczące powrotu na rynek pracy kobiet po urlopie rodzicielskim. Przedstawiła propozycję wydłużenia urlopu ojcowskiego z 2 do 6 tygodni, jak również wydłużenie prawa do zwolnienia od pracy z prawem do wynagrodzenia na opiekę nad dzieckiem z 2 do 5 dni.

Pan Dariusz Standerski, legislator sejmowy przedstawił szczegółowo projekt. Powiedział, że projekt wprowadza 6 zmian, w tym dwie zmiany jakościowe oraz 4 zmiany ilościowe. W szczególności zwrócił uwagę na rozszerzenie katalogu osób, których pracodawca uwzględnia wnioski o wykonywanie pracy w systemie przerywanego czasu pracy lub indywidualnego rozkładu czasu pracy. Jak również zakres przysługujących pracownikom zwolnień od pracy o siłę wyższą. Poprosił stronę rządową o przekazanie projektu nad którym pracuje w zakresie wdrożenia wspomnianej Dyrektywy. Podziękował za możliwość przedstawienia poselskiego projektu ustawy.

Pani Minister Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej powtórzyła, że Polska jest zobowiązana do wdrożenia tej Dyrektywy. W Ministerstwie Pracy trwają prace w tym zakresie. Natomiast Ministerstwo Rodziny zadeklarowało chęć współpracy. Zaznaczyła, jednocześnie powołując się na dane Ministerstwa, że większość ojców nie korzysta z przysługującego im urlopu ojcowskiego. Wyzwaniem jest upowszechnianie tego uprawnienia. Zgodziła się, że nadal jest duży odsetek kobiet, które po zakończeniu urlopu rodzicielskiego nie wraca na rynek pracy. Podkreśliła, że zaproponowane rozwiązania nie rozwiążą tego problemu. Strona rządowa stawia na rozwój opieki instytucjonalnej i dodatkowy kapitał opiekuńczy.

Pan Andrzej Kuchta, NSZZ „Solidarność” zapytał projektodawców o zapis Dyrektywy dotyczący opiekunów, pracowników opiekujących się krewnymi wymagającymi wsparcia ze względów medycznych, który nie został uwzględniony w projekcie ustawy.

Pani Anna Reda-Ciszewska, Ekspert NSZZ „Solidarność” dodała, że nie wszystkie kwestie ujęte w Dyrektywie znajdują odniesienie w projekcie ustawy np. przerzucenie ciężaru dowodu na pracodawcę w przypadku zwolnienia pracownika korzystającego z tych uprawnień.

Pani Wanda Nowicka, Posłanka na Sejm RP, SLD odpowiedziała, że celem było skupienie się nad wybranym zagadnieniem tej Dyrektywy a nie pełna jej implementacja.

Pan Dariusz Standerski, legislator sejmowy podziękował za zgłoszone uwagi i odniósł się do nich. Powiedział, że w zakresie opiekunów, pracowników opiekujących się krewnymi wymagającymi wsparcia ze względów medycznych, który nie został uwzględniony w projekcie ustawy projektodawca przygotowuje autopoprawki.

Pan Przewodniczący Henryk Nakoneczny, NSZZ „Solidarność” powiedział, że względu na brak strony rządowej, Pani Iwony Michałek nie ma możliwości wypracowania wspólnego stanowiska Zespołu. Zwrócił się do strony społecznej Zespołu, aby wnioski wynikające z dyskusji zostały uwzględnione przy wydawaniu opinii przez poszczególne organizacje. Podziękował za pogłębioną dyskusję.

Zapytał o konsultacje z Radą Dialogu Społecznego rządowego projektu Programu Strategii Demograficznej. Odniósł się do publicznej wypowiedzi Pani Minister dotyczącej udziału pracodawców w tworzeniu projektu. Odniósł się do konstytucyjnego prawa równości stron pracowników i stron pracodawców. Wskazał na istotną rolę pracowników w zakresie wdrażania Strategii.

Pani Minister Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej odpowiedziała, że oczywiście projekt zostanie skonsultowany z Radą Dialogu Społecznego zgodnie z zapisami ustawy. Odpowiedziała na zarzuty i powiedziała, że liczy na merytoryczne konsultacje ze stroną społeczną.

Pan Przewodniczący Henryk Nakoneczny, NSZZ „Solidarność” wobec wyczerpania wszystkich punktów porządku obrad podziękował obecnym za wzięcie udziału i zamknął posiedzenie.

Henryk Nakoneczny

/-/

Przewodniczący Zespołu

Sporządziła

Marlena Wiśniewska

Biuro Rady Dialogu Społecznego